

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 88/07-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 30. mája 2007 predbežne prerokoval sťažnosť Mgr. P. K., K., zastúpeného advokátom JUDr. J. G., T., ktorou namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, podľa čl. 8 ods. 2 a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a základného práva na prezumpciu nevinu a na obhajobu podľa čl. 50 ods. 2 a 3 Ústavy Slovenskej republiky v konaní vedenom Krajským súdom v Nitre pod sp. zn. 3 To 72/06 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Mgr. P. K. o d m i e t a pre zjavnú neopodstatnenosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Podaním z 26. marca 2007 doručeným Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 28. marca 2007 požaduje Mgr. P. K., K. (ďalej len „sťažovateľ“), vyslovenie porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), podľa čl. 8 ods. 2 a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a základného práva na prezumpciu nevinu a na obhajobu podľa čl. 50 ods. 2 a 3 ústavy

v konaní vedenom Krajským súdom v Nitre (ďalej len „krajský súd“) pod sp. zn. 3 To 72/06.

Zo sťažnosti a z doplňujúceho podania sťažovateľa z 20. mája 2007 doručeného ústavnému súdu 22. mája 2007 vyplýva, že sťažovateľ bol rozsudkom Okresného súdu Komárno (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 2 T 105/02 z 12. júna 2006 uznaný vinným pre trestný čin ublíženia na zdraví podľa § 224 ods. 1 a 2 Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005 (ďalej len „Trestný zákon“) na skutkovom základe uvedenom vo výrokovej časti rozsudku, pričom mu bol uložený trest odňatia slobody v trvaní pätnásť mesiacov s podmieneným odkladom na skúšobnú dobu v trvaní troch rokov a trest zákazu činnosti riadiť motorové vozidlá na dobu štyroch rokov. Rozsudkom krajského súdu sp. zn. 3 To 72/06 z 20. marca 2007 bol rozsudok okresného súdu zrušený, pričom krajský súd sám rozhodol tak, že uznal sťažovateľa vinným nielen z trestného činu ublíženia na zdraví podľa § 224 ods. 1 a 2, ale aj z trestného činu ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 201 písm. d) Trestného zákona a uložil mu trest odňatia slobody v trvaní jedného roka so zaradením do I. nápravno-výchovnej skupiny a trest zákazu činnosti riadiť motorové vozidlá na dobu päť rokov. Podľa názoru sťažovateľa krajský súd uvedeným rozsudkom porušil ním označené základné práva podľa ústavy, listiny a dohovoru z nasledovných dôvodov:

Najpodstatnejšou námietkou obhajoby sťažovateľa bolo to, že sa dokazovaním nepreukázalo, aby motorové vozidlo riadil v stave vylučujúcom spôsobilosť, ktorý si privodil vplyvom návykovej látky. Existenciu tejto spôsobilosti je potrebné zisťovať a dokazovať v každom konkrétnom prípade. Podstatné je, že podľa poznatkov lekárskej vedy nie je žiadny, teda ani nadpriemerne disponovaný vodič motorového vozidla, schopný bezpečne riadiť motorové vozidlo, ak hladina alkoholu v jeho krvi dosiahne najmenej jedno promile. U vodiča, u ktorého bolo zistené v dobe riadenia menšie množstvo alkoholu v krvi než jedno promile, je vždy nevyhnutné dokázať, že jeho schopnosť riadiť motorové vozidlo bola skutočne znížená v rozsahu, aký predpokladá ustanovenie § 201 Trestného zákona. Krajský súd sa týmito základnými právnymi východiskami vôbec nezaoberal a nebral do úvahy skutočnosť, že sťažovateľ v čase riadenia vozidla nemal mať toľko alkoholu v krvi, aby jeho schopnosť riadiť motorové vozidlo bola skutočne znížená v rozsahu predpokladanom zákonom. V tom čase totiž mohla hladina alkoholu v jeho krvi podľa

znaleckého posudku Ing. I. mať spodnú hranicu 0,47 promile, čo nie je stav vylučujúci spôsobilosť riadiť motorové vozidlá. A keďže takýto stav nikto nepreukázal, tvrdenie krajského súdu, ktorý nepovažoval za potrebné ustáliť presnú alebo minimálnu hladinu alkoholu v krvi sťažovateľa, je vzhľadom na použitú právnu kvalifikáciu zarážajúce, lebo stav vylučujúci spôsobilosť je potrebné preukázať. Znalci v tomto smere poskytlí dostatočný priestor na to, aby krajský súd nemusel takto svojvoľne rozsudok odôvodňovať. Preukazovať stav vylučujúci spôsobilosť argumentom, že sťažovateľ ako skúsený vodič porušil viacero ustanovení zákona, je možné takmer pri každej dopravnej nehode. Nepostačuje ani poukaz na subjektívne vnímanie príslušníka dopravnej polície opierajúce sa o záznam z protokolu o nehode. Tento záznam nie je nijako overený, nevyplýva z neho, či správanie sťažovateľa nebolo policajtom vyhodnotené subjektívne ako správanie pod vplyvom alkoholu, hoci mohlo ísť o prejav šokového správania.

Neobstojí ani konštatovanie, podľa ktorého príčinou nehody mala byť neprimeraná rýchlosť jazdy sťažovateľa. Vo veci je otázne, či šiel neprimeranou rýchlosťou a či bolo celkom jednoznačne preukázané, že práve to bolo príčinou nehody. Celkom zjavné je pritom to, že poškodená cyklistka porušila práve tie povinnosti, ktorých dodržanie má priamo zabrániť takým situáciám, ku akým došlo aj v tomto prípade. Cyklisti nesmú jazdiť bez osvetlenia bicykla. Jednoznačne nebola vyvrátená taká verzia nehody, pri ktorej poškodená cyklistka náhle vošla do jazdnej dráhy sťažovateľa. Práve tejto verzii nehody sa v prípravnom konaní nevenovala náležitá pozornosť, hoci ju podporoval znalecký posudok z odboru zdravotníctva konštatujúci, že náraz vozidla smeroval do zadného kolesa bicykla zľava a na ceste sa nachádzali ľadové jazyky, ktoré pripúšťali domnienku, že ich mohla cyklistka obchádzať. Aj poškodenie motorového vozidla nasvedčovalo práve tejto verzii podľa znaleckého posudku Ing. C. Podľa posudku ďalšieho znalca Ing. B. sťažovateľom tvrdená verzia dopravnej nehody bola technicky prijateľná a nebolo možné ju vylúčiť.

Pri riešení deja nehody z pohľadu viditeľnosti cyklistky sa jednoznačne nepreukázalo, že sťažovateľ mohol zabrániť stretu s neosvetlenou cyklistkou. Jasne to konštatuje znalec Ing. B.

Zo zásady *in dubio pro reo* vyplýva, že ak po vyčerpaní všetkých dosiahnuteľných dôkazov zostanú dôvodné pochybnosti o skutkovej otázke významnej pre rozhodnutie, ktoré

nemožno rozptýliť vykonaním a skúmaním ďalších dostupných dôkazov, je nevyhnutné rozhodnúť v prospech obvineného. Prijat' len jednu z alternatív dvoch alebo viacerých možných spôsobov priebehu skutku možno iba vtedy, ak je tento skutkový dej vykonaným dokazovaním jednoznačne a nepochybne preukázaný, kým iná alternatíva skutkového deja vo vykonanom dokazovaní, hoci bolo realizované v potrebnom rozsahu, nemá oporu. Na základe uvedených skutočností a právnych úvah sa sťažovateľ domnieva, že v konaní došlo k porušeniu označených základných práv.

Sťažovateľ žiada vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, podľa čl. 8 ods. 2 a čl. 36 ods. 1 listiny, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, základného práva na prezumpciu neviny a základného práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 2 a 3 ústavy krajským súdom v konaní vedenom pod sp. zn. 3 To 72/06 s tým, aby bol rozsudok krajského súdu sp. zn. 3 To 72/06 z 20. marca 2007 zrušený a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie. Požaduje aj náhradu trov právneho zastúpenia advokátom v sume 6 296 Sk. Vzhľadom na to, že sťažovateľovi hrozí nariadenie výkonu trestu odňatia slobody na základe právoplatného rozsudku, žiada o prednostné vybavenie sťažnosti.

Z rozsudku okresného súdu sp. zn. 2 T 105/02 z 12. júna 2006 vyplýva, že sťažovateľ bol uznaný vinným z trestného činu ublíženia na zdraví podľa § 224 ods. 1 a 2 Trestného zákona a bol mu uložený trest odňatia slobody vo výmere pätnásť mesiacov s podmieneným odkladom na skúšobnú dobu troch rokov, ako aj trest zákazu činnosti riadiť motorové vozidlá akéhokoľvek druhu na dobu štyroch rokov. Podľa názoru okresného súdu bolo preukázané, že skutok sa stal tak, ako bol uvedený vo výroku rozsudku, a že tento skutok je trestným činom ublíženia na zdraví podľa § 224 ods. 1 a 2 Trestného zákona. Z vykonaného dokazovania vyplýva, že sťažovateľ riadil osobné vozidlo v Kolárove, pričom pred ním jazdila na bicykli poškodená cyklistka. Zo znaleckého posudku Ing. C. sa zistilo, že rýchlosť vozidla na začiatku brzdenia a vyhábacieho manévru bola 69 km/h. Bezprostrednou príčinou nehody bola oneskorená reakcia sťažovateľa na prekážku v jazdnej dráhe, teda na neosvetlenú cyklistku. Začiatok možného rozpoznania prekážky bol vo vzdialenosti 37 – 38 metrov. V mieste nárazu vozidlo začínalo smerovať mierne šikmo vľavo. Pohyb cyklistky bol súbežný s pôvodným smerom. Sťažovateľ sa

nevenoval náležite riadeniu vozidla a prekročil povolenú rýchlosť v uzavretej osade. Naproti tomu sa však nepreukázalo, aká bola hladina alkoholu v jeho krvi. Z údajov, ktoré boli k dispozícii v spise a ktoré boli získané aj výsluchom sťažovateľa, to nie je možné ustáliť. Vyplýva to zo znaleckých posudkov Ing. I. a MUDr. M. Obaja znalci zhodne uviedli, že existujúce údaje nie sú dostatočné pre bilančný prepočet hladiny alkoholu v krvi sťažovateľa v čase spáchania skutku. Znalec MUDr. M. uviedol aj to, že sa to nedá urobiť ani približným odhadom, aký použil Ing. I. Preto nebolo možné brať do úvahy znalecký posudok MUDr. B., keďže vychádza z údajov, ktoré nie sú dostatočné pre určenie hladiny alkoholu v krvi sťažovateľa. Je síce pravdou, že v dychu sťažovateľa po dlhšej dobe po nehode boli zistené hladiny, a to o 19.23 h 1,40 promile, o 19.45 h 1,4 promile a o 20.09 h 1,33 promile alkoholu, avšak podľa vyjadrenia znalca Ing. I. medzi prvým a druhým meraním došlo ku kulminácii hladiny alkoholu v krvi sťažovateľa, a preto tiež nie je možné urobiť bilančný prepočet hladiny alkoholu. Keďže sa táto skutočnosť nedá exaktne ustáliť, okresný súd ju vypustil zo skutku a konanie sťažovateľa nekvalifikoval aj ako trestný čin podľa § 201 Trestného zákona. Pokiaľ ide o skutočnosť, kto mohol dopravnej nehode zabrániť, vzhľadom na to, že cyklistka jazdila pri pravom okraji vozovky v smere jazdy sťažovateľa, okresný súd to vyhodnotil tak, že iba sťažovateľ mohol nehode predísť, lebo iba on mohol včas cyklistku vidieť a zabrániť tak nehode. Bezpečný odstup pri predbiehaní cyklistky určil znalec Ing. C. na 1,29 m od ľavého lakt'a cyklistky. Cyklistka a sťažovateľ išli v čase zrážky takmer súbežne. Takéto konštatovanie odôvodňuje určenie uhla, ktorý zvierali osi bicykla a osi vozidla, lebo vozidlo zachytilo cyklistku v oblasti zadného kolesa bicykla z pravej strany. Verziu sťažovateľa o tom, že cyklistka mu vytvorila náhlu prekážku, okresný súd nepovažoval za pravdepodobnú vzhľadom na výpoveď znalca Ing. C., podľa ktorého nie je technicky možné, aby cyklistka v tak krátkej dobe dokázala náhle vybočiť a vzápätí sa vrátiť do pôvodného smeru. Sťažovateľ riadil vozidlo stále vo vzdialenosti 0,9 – 1 m od vyznačenej krajnice. Práve preto možno konštatovať, že vozidlo len mierne vybočovalo zo svojho smeru. Cyklistka utrpela závažné poranenia lebky a mozgu, došlo k opuchu mozgu, zlyhaniu životne dôležitých centier mozgu a následnej smrti.

Z rozsudku krajského súdu sp. zn. 3 To 72/06 z 20. marca 2007 vyplýva, že krajský súd zrušil rozsudok okresného súdu a sám uznal sťažovateľa vinným jednak z trestného činu ublíženia na zdraví podľa § 224 ods. 1 a 2 a tiež z trestného činu ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 201 písm. d) Trestného zákona a uložil mu trest odňatia slobody v trvaní jedného roka nepodmienečne so zaradením do I. nápravnovýchovnej skupiny a trest zákazu činnosti riadiť motorové vozidlá na dobu v trvaní päť rokov. Podľa názoru krajského súdu na podklade podrobne oboznámeného obsahu vykonaných dôkazov bolo možné urobiť skutkový záver, že sťažovateľ riadil motorové vozidlo po tom, čo v dobe medzi 16.00 h a 17.15 h požíval alkoholické nápoje. Bezprostredne pod ich vplyvom riadil vozidlo po Školskej a Mierovej ulici v K. rýchlosťou najmenej 65,5 km/h, vychádzajúc zo zistenia znalca Ing. C. vrátane akceptovania koeficientu omylu 3 %. Skutočnosť, že sťažovateľ pred dopravnou nehodou požíval alkohol, je opakovane potvrdená jeho vlastným doznamím. Potvrďuje to i protokol o nehode v cestnej premávke vyhotovený službukonajúcim príslušníkom dopravnej polície, ktorý aj na hlavnom pojednávaní zopakoval, že sťažovateľ na mieste nehody javil príznaky požitia alkoholu. Navyše na mieste nehody boli prítomní všetci bezprostredne nadriadení (príslušníci polície) sťažovateľa, lebo ten v čase nehody zastával funkciu riaditeľa O. v K. Prítomnosť alkoholu v jeho tele bola potvrdená aj trojnásobným odberom dychu takmer dve hodiny po dopravnej nehode. Tvrdenie, podľa ktorého medzi požívaním alkoholu a vznikom dopravnej nehody mal sťažovateľ byť, bolo uplatnené až po deviatich mesiacoch od spáchania činu, a preto krajský súd považoval túto obranu za účelovú vedenú snahou oslabiť fakt, že sťažovateľ riadil motorové vozidlo pod vplyvom alkoholu v presne nezistenej miere. Rovnako vyhodnotil krajský súd aj tvrdenie sťažovateľa, že v čase nehody nesvietilo pouličné osvetlenie, pretože predtým to nenamietal a svedkovia o tom vypovedali až v závere dokazovania. Navyše je táto okolnosť irelevantná, lebo sťažovateľ opakovane uviedol, že cyklistku videl v dostatočnom časovom a priestorovom predstihu predtým, ako ho míňalo oproti idúce motorové vozidlo, ktoré ho čiastočne osvetľovalo, a až po jeho prejení zbadal, ako cyklistka vybočila z priameho smeru doľava. Takáto obrana sťažovateľa priamo usvedčuje z porušenia predpisov, lebo ak spozoroval cyklistku jazdiť pri pravom okraji svojho jazdného pruhu a v smere, v ktorom aj sám riadil vozidlo, mal po tom, čo videl prichádzať idúce vozidlo, rýchlosť svojej jazdy spomaliť, lebo proti idúce vozidlo s rozsvietenými svetlami ovplyvňovalo vzdialenosť

rozpoznania prekážky tak, že čím viac sa približoval, tým viac bola dohľadová vzdialenosť sťažovateľa kratšia. Pritom sťažovateľ priznal, že po osvetlení oproti idúcim vozidlom nespomalil. Tieto skutočnosti boli rozhodujúce pre skutkové závery o tom, že sa sťažovateľ nevenoval plne riadeniu vozidla, nesledoval situáciu na ceste a neprispôbil rýchlosť vozidla tejto situácii. Navyše jazdil rýchlosťou vyššou, než maximálne povolenou v mieste dopravnej nehody. Krajský súd zdôrazňuje, že nepovažoval za potrebné ustáliť presnú alebo minimálnu hladinu alkoholu v krvi sťažovateľa v čase dopravnej nehody, keďže požitie alkoholu bezprostredne pred dopravnou nehodou (za ktoré je možné rátať dobu do dvoch hodín pred dopravnou nehodou) bolo preukázané ihneď po nehode subjektívnym vnímaním príslušníka dopravnej polície a následne dve hodiny po nehode trojnásobnou kontrolou hladiny alkoholu v jeho dychu. Skutočnosť, že hladina alkoholu v tele sťažovateľa presiahla hodnotu vylučujúcu jeho spôsobilosť sústrediť sa na riadenie motorového vozidla, potvrdil fakt, že sťažovateľ ako dovtedy bezúhonný a skúsený vodič v krátkom časovom úseku porušil viacero svojich povinností, ktorých kumulácia v danom momente bola bezprostrednou príčinou vzniku dopravnej nehody, zranení a následnej smrti cyklistky.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) spravidla každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený, môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh je preto možné považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02).

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu tento nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie veci všeobecným súdom môže sa stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (*mutatis mutandis* I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 382/06).

Právo na súdnu ochranu, resp. právo na spravodlivé súdne konanie neznamena právo na úspech účastníka v súdnom konaní. V trestnom konaní to znamená, že odlišné vyhodnotenie dôkazov týkajúcich sa ustálenia otázky viny zo strany všeobecného súdu oproti ich vyhodnoteniu obžalovaným nemožno považovať za porušenie základného práva na súdnu ochranu, resp. na spravodlivé súdne konanie (*mutatis mutandis* napr. II. ÚS 37/01).

Treba konštatovať, že podstatou podanej sťažnosti je nesúhlas sťažovateľa s vyhodnotením dôkazov zo strany krajského súdu v súvislosti s tým, že krajský súd dospel k záveru o jeho vine tak z trestného činu ublíženia na zdraví podľa § 224 ods. 1 a 2, ako aj z trestného činu ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 201 písm. d) Trestného zákona. Sťažovateľ je presvedčený, že pri správnom vyhodnutí dôkazov mal byť v celom rozsahu spod obžaloby oslobodený, keďže jeho konanie v skutočnosti nebolo možné považovať za žiaden z uvedených trestných činov.

Ústavný súd dospel k záveru, že krajský súd vo svojom rozsudku veľmi podrobne vyhodnotil vykonané dokazovanie a na sporné otázky namietané sťažovateľom dal kvalifikované odpovede. Vôbec preto nemožno tvrdiť, že by bol rozsudok krajského súdu zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny. Okolnosť, že sťažovateľ má odlišný názor, nezakladá porušenie označených základných práv podľa ústavy, listiny a dohovoru. Ústavný súd preto nemá dôvod zasahovať do záverov krajského súdu. Preto bolo potrebné podanú sťažnosť považovať za zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti rozhodol ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde o odmietnutí sťažnosti, tak ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. mája 2007